**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

5597 Sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun İle Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte bilginize sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Namık TAN

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 12-7-2024	Esas No: 2/2284



TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
10 Temmuz 2024
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
10 Temmuz 2024
No: 1457139

GEREKÇE

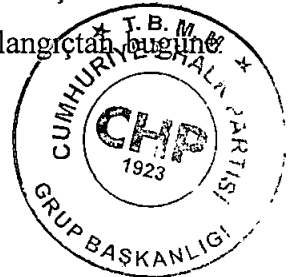
Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışına seyahat eden vatandaşlarımız 29.06.2001 tarihli 4705 sayılı Yurt Dışına Çıkışlardan Harç Alınmasına Dair Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana harç ödemektedir. Bu ilk düzenlemeyi mülga kılarak, alınan harç miktarında önemli oranda indirimine giden 08.03.2007 tarihli ve 5597 sayılı Kanun ise hâlen yürürlüktedir.

Yüzyıllardır dışarıya açık bir toplum olan Türkiye’de farklı gelir gruplarından vatandaşlarımız, turizm, ticaret, eğitim, tedavi, kültürel ve akademik faaliyet gibi çok farklı amaçlarla yurtdışına seyahat etmektedir. Anayasamızın 23. Maddesinin 3. fıkrasında tanımlandığı şekliyle Yerleşme ve Seyahat Hürriyeti, yalnızca suç soruşturması, kovuşturması ya da suç işlenmesini önlemek için hâkim kararıyla kısıtlanabilir.

Anayasal bir hakkı vergi/harç üzerinden ücrete tabi kılmak, üstelik bu harcı çok yüksek fiyatlardan tahsil etmek, bu yolla maddi imkânları daha kısıtlı olan vatandaşlarımızı ciddi bir yük altına sokmak, demokratik bir devlet sisteminde kabul edilebilecek bir uygulama değildir. Anayasa’nın 13. maddesine göre, temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Ayrıca, bu sınırlamaların, Anayasa’nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz. Seyahat Hürriyetini ancak kendi vatandaşlarını adeta bir açık hava hapishanesinde yaşamaya mahkûm eden otoriter ve totaliter rejimler sınırlandırır, zorlaştırır, ya da tamamen yasaklar.

Yukarıda sayılan nedenlerden ötürü yurtdışına çıkış harcının, cüzî miktarlarda dahi tahsil edilmemesi ve tamamen kaldırılması gerek vatandaşlarımızın yararına bir gereklilik; gerek Anayasamızın ve kanunların ruhu açısından bir mecburiyettir.

Basında yer alan ve güncel olarak kamuoyunda tartışılan bazı iddialar, temelinden Anayasal ilkelerle çelişen bu uygulama kapsamında yurtdışı çıkış harcının 3000 TL’ye yükseltileceği, yasal düzenleme tarihinden önce yurtdışına çıkış harç pulu alanlara da yeni tarifieden ödeme zorunluluğu getirileceği yönündedir. Tıpkı 2001 yılında olduğu gibi yurt dışı çıkış harcı, ülkenin bir ekonomik krizle karşı karşıya olduğu dönemde vatandaşlarımıza bir vergi yükü olarak yüklenmektedir. Fakat bu sefer öngörülen harç yükü, başlangıçtan bugüne kadar en yüksek orandadır.



2001 yılındaki ilk yasal düzenleme, yurtdışına çıkacak vatandaşlar arasında muafiyet gözetmeksizin herkese 50 Amerikan Doları harç ödeme mecburiyeti getirmiş; yürürlükteki 5597 sayılı Kanun ise bu ücreti o günlerde yaklaşık 10 Amerikan Dolarına tekabül eden 15 Yeni Türk Lirasına sabitlemiş, “7 yaşını doldurmamış olanlar ile yurt dışına ticarî amaçla sefer yapan kara, deniz, hava ve demiryolu toplu taşıma ve yük taşıma araçlarının mürettebatını” bunun yanında yurtdışında oturma izni bulunanları bu harçtan muaf tutmuştur.

Yurtdışı çıkış harcı miktarı 2007 yılından 2023 yılına kadar, Türk Lirasının uluslararası piyasalardaki değer kaybından kaynaklı sonuçlara binaen on kat artarak 150 TL’ye ulaşmış olsa bile bu ücret, o dönemin kuruna göre 5 Amerikan Dolarına denk gelmekte olup, maddi olarak karşılanabilir bir seviyededir.

Buna mukabil, güncel iddialarda yer alan 3000 TL harç miktarı 90 Amerikan Dolarına yakın olup, güncel miktarın yirmi katına denk gelmektedir. Hukuk devleti anlayışı ile yönetilen herhangi demokratik devlette, dolaylı bir vergi olarak vatandaşlara yüklenen bir harcın tek seferde yirmiye katlanması söz konusu olamaz. Anayasanın 73. Maddesinde vergi, rüsum ve harçların bir kerede ne kadar yükseltilebileceğinin bir üst sınırı olmaması, yetkinin Cumhurbaşkanına verilmesi ise başlı başına bir hukuki sorundur.

Özel ve tüzel kişilerin verecekleri vergiler konusunda başarılı bir performans sergileyemeyen; vergi denetimlerini düzenli yapamayan, büyük firmalara ve holdinglere her türlü vergi muafiyetini cömertçe sağlarken, dar gelirli gruplar da dâhil olmak üzere tüm vatandaşlarımızı ağır bir dolaylı vergi yükünün altına sokan Cumhur İttifakı iktidarı; kendi hataları politikalarının faturasını halka ödetme amacındadır. İddialarda bahsi geçen 3000 TL bugün aktif çalışanlara ödenen asgari ücretin yüzde 17,64; en düşük emekli maaşının ise yüzde 33,33’üne denk gelmektedir. Demokratik değerlere ve hukuk devleti ilkesine uymayan, bu açıdan hiç alınmaması gereken bir harcın, içinde bulunduğumuz koşullarda bu kadar yüksek bir rakamla halka dayatılması, en hafif tabiriyle ölçsüzlüktür. Turizm gelirlerini artırma gayesiyle, dünya üzerindeki çok sayıda devletin vatandaşlarını vizesiz kendi ülkesine kabul eden, gelenlerden cüzî bir ayakbaşı vergisi dahi almayan bir iktidarın, kendi vatandaşlarından bu kadar yüksek bir harç talep etmesinin mantıkla ya da iyi niyet ölçülerinde açıklanabilir hiçbir izahı yoktur.



MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Madde ile 5597 sayılı kanunun, yurtdışı çıkış harcı ile ilgili hükümlerinin ortadan kalkması sebebiyle, karışıklığa mahal vermemek amacıyla kanunun adının da değiştirilmesi öngörülmektedir.

MADDE 2 – Madde ile 5597 sayılı kanunun “Yurt dışı çıkış harcı” başlıklı birinci maddesinin, tüm fıkralarıyla birlikte ilga edilmesi, bu şekilde yurt dışına çıkacak vatandaşlardan çıkış harcı alınması uygulamasının tamamen yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır. Böylelikle, bu kanun hükümlerinde yer alan harç miktarlarını güncelleyen 2007 sonrası yasal düzenlemeler de mülga olacaktır.

MADDE 3 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 4 – Yürütme maddesidir.



**YURT DIŞINA ÇIKIŞ HARCİ HAKKINDA KANUN İLE ÇEŞİTLİ KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN'DA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 – 8/3/2007 tarihli 5597 sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun İle Çeşitli Kanunlarda Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun'un adından "Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile" ibaresi çıkarılmıőtır.

MADDE 2 –5597 sayılı Kanun'un 1. Maddesi yürürlükten kaldırılmıőtır.

MADDE 3 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

